

01.12.

5-А (1 група)

укр.мова

Добровольська В.Е.

Тема: Речення, його граматична основа.

Мета навчальна: поглибити знання учнів про головні члени речення, навчити визначати, якими частинами мови вони виражені; пояснити правила вживання тире між підметом і присудком.

Мета розвиваюча: формувати вміння розрізняти головні і другорядні члени речення, оформлювати пунктуаційно правильно інтонацію простих речень, у яких підмет і присудок виражені іменником у називному відмінку.

Мета виховна: за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати любов та повагу до книги, історії рідного народу.

Хід уроку

I. Мотивація навчання школярів

1. Організаційний момент.
2. Оголошення теми, мети уроку.

II. Актуалізація опорних знань учнів

1. Бесіда за питаннями:

- Що називається реченням?

2. Презентація та обговорення

«Українська мова – мова Української держави».

III. Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу

1. Колективне опрацювання таблиці «Головні члени речення»

Головні члени речення	Спосіб вираження	Приклади
<u>Підмет</u>	Іменник, займенник у формі називного відмінка словосполучення	Не загинула давня Україна . І вона ніколи не загине! Чимало питань поставив письменник у своєму творі.
<u>Присудок</u>		
простий дієслівний	дієслово	Тарас часто думав про свою Україну (З.Тулуб)
складений дієслівний	інфінітив+ допоміжне дієслово(стати, починати, бажати, могли тощо)	Учні почали читати «Кобзар».
складений іменний	дієслово-зв'язка(бути, стати)+ іменна частина мови (іменник прикметник)	Я єсть народ... (П.Тичина)

2. Спостереження над мовним матеріалом з елементами аналізу

Прослухайте казку, сформулюйте правила вживання тире між підметом і присудком.

Казка про Підмет і Присудок

Посварились якось Підмет із Присудком.

— Ти одягаєш часто мою маску,— сказав Підмет,— а мені це не подобається.

Присудок образився:

— Звідки ти взяв? Коли це буває?

— Коли і ти іменник, і я іменник. Спробуй розібратися, хто є хто. А я не хочу бути тобою.

— Нащо мені твоя маска іменника? Я й сам іменник. Довго б сварилися Підмет із Присудком, та раптом з'явився розділовий знак на ім'я Тире.

— Я помирю вас,— сказав він,— стану між вами, і ніхто вже вас не сплутає.

З того часу і стоїть пан Тире між підметом-іменником і присудком-іменником, якщо між ними немає зв'язки. А між підметом-іменником і присудком-прикметником не хоче стояти, бо вони й так не сваряться.

Завдання до казки:

аби помирити Підмет із Присудком, поставте, де потрібно, тире на місці пропущеної зв'язки.

Розум скарб людини.

Вчення світ, а невчення тьма.

Дім без книги день без сонця.

Корінь праці гіркий, але овоч солодкий.

(З Інтернету).

Завдання №2.

Перепиши. Підкресли члени речення, визначити вид речення за наявністю головних членів.

Вибери односкладне речення

Надворі пахне
липою.

Втомлений тато
прийшов з роботи.

Ми відвідали
історичний музей.

Почався
навчальний рік.

IV. Закріплення вивченого матеріалу

Визнач види простих речень

Довгі, непомірно довгі
зимові вечори.

Повітря ворухиться від
їхніх голосів.

односкладне

двоскладне

V. Систематизація й узагальнення знань

VI. Домашнє завдання:

1. Дати письмово відповіді на питання, вивчити їх.

- Що називається підметом? Чим найчастіше підмет виражається?
- Що називається присудком? Назвіть види присудків.

2. Переписати речення. Підкреслити граматичну основу речення(підмет і присудок), визначити вид простого речення.

Визнач види простих речень

Довгі, непомірно довгі
зимові вечори.

Повітря ворухиться від
їхніх голосів.

односкладне двоскладне